

Les millors obres de les lletres gironines (33)

Llibre blanc de Catalunya

Les obres col·lectives sovint s'obliden, si són fetes a l'exili i tenen silencis oficials encara més, tanmateix quan hi ha una vàlua en el contingut i uns autors excepcionals, tenen interès. Sempre hi ha algú a la intendència. En aquest cas fou l'alcalde de Girona a l'exili a l'Argentina, Pere Cerezo, qui en tingué la responsabilitat i l'honor.

Josep Maria Figueres
PROFESSOR EMÉRIT DE LA UAB

Es fa difícil d'establir l'autoria d'un llibre quan l'obra és col·lectiva, amb una vintena de capítols signats i el director no vol constar tot i tenir un paper fonamental. Efectivament, Joan Rocamora és el puntal de la revista *Catalunya* i de les Edicions de la revista *Catalunya* tot i que tingué el concurs d'altres catalans exiliats a l'Argentina com Pere Cerezo, de qui ens ocupem avui, i en representació d'un estol d'exiliats que no llençaren la tovallola perquè tenien raó i venien de raça com es deia als anys trenta. El 1955 és President del Casal de Catalunya i Josep Santaló n'és el vicepresident. Ells i la junta presenten l'obra. Seran els editors de la revista *Catalunya* encapçalats pel director Joan Rocamora i la resta del consell editor. Hi havia molta unitat entre tots els organismes per què dominava la causa. De fet diversos membres participen com a autors: Santaló, Vachier, Cuatrecasas i el mateix Rocamora.

L'obra té un pòrtic esplèndid, curti contundent, on especifica l'objectiu de la iniciativa. Pau Casals és la personalitat més rellevant de l'exili per excel·lència musical, compromís amb Catalunya i popularitat i prestigi internacional. La nòmina de col·la-

boradors és espectacular com veiem al requadre amb les màximes figures de la diàspora.

L'obra té tres edicions, catalana, castellana i la francesa i anglesa. De la catalana vuit-cents exemplars, i de la castellana per enviar arreu el món tres mil. Per qualitat segueixen la trajectòria d'altres obres anteriors que editaren com l'esplèndida *Els darrers dies de la Catalunya republicana* d'Antoni Rovira i Virgili en un format de butxaca, aquesta però un format superior sense ser de gran format. No sembla clar, com veurem, que apareguessin tantes edi-

cions. Només hem vist la castellana. El 1956 a Buenos Aires la dinàmica colònia aplegada a l'entorn del Casal de Catalunya amb les eleccions del 1955 promou el *Llibre Blanc Catalonia-Catalogne-Cataluña*, que aplega un bon estol de textos sobre Catalunya. S'hi reproduïxen també fragments de les converses de Casals amb Corredor on s'afirma, com a corol·lari de l'actitud diària de Casals: «Així, almenys, dormo tranquil, perquè sé que faig el meu deure. Si no hagués pres aquesta actitud, les nits em serien una tortura.»

Ressorgiment, el mensual de l'indòmit

1956

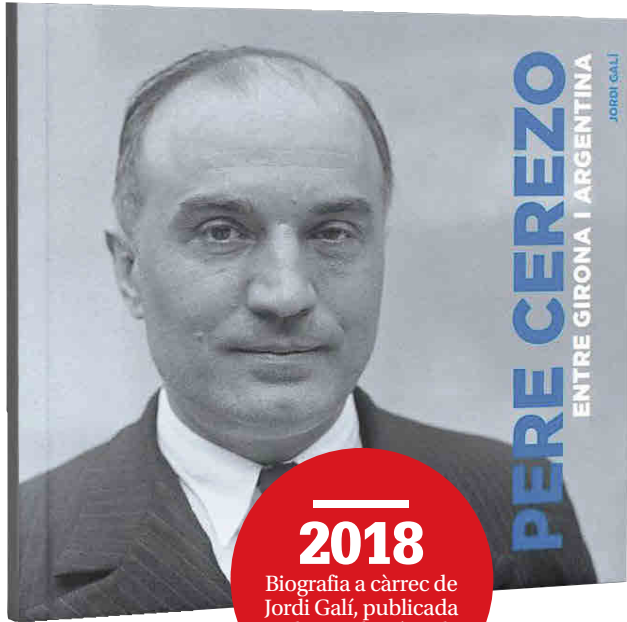
Edició castellana de l'obra publicada a Buenos Aires.

empordanès Hipòlit Nadal i Mallo, també a Buenos Aires, anuncia el maig del 1956 que s'editen les edicions anglesa i francesa i que l'espanyola és al carrer. Si fos així hagueren aparegut quatre edicions però en cap biblioteca hi ha exemplars d'aquestes edicions fora de l'espanyola o castellana. Aquesta tingué ressò, se n'obsequia, en recepció oficial, al president d'Argentina en comissió presidida pel barceloní Rocamora, el veritable factòtum de l'obra. Dubtem, però, que apareguessin perquè a cap biblioteca les hem vist, només aquesta en la llengua d'Argentina.

La revista i editorial presenta l'obra de-

finint objectius: «*El Consejo de Redacción de la Revista 'Catalunya' de Buenos Aires ha creído cumplir un deber con la edición de este 'Libro Blanco'. Es una modesta obra inspirada en el deseo de poner en evidencia la superioridad espiritual de una cultura milenaria sobre las turbulencias destructivas de las aparentes conquistas marciales. Hemos reunido algunos informes sintéticos sobre el significado histórico-sociológico del problema catalán. No nos ha inspirado ningún sentimiento secesionista sino el de ceñirnos al problema concreto que nos afecta objetivamente como uno de tantos aspectos actuales del magno problema estructural de la democracia universal. Si conseguimos sacudir el espíritu crítico de la conciencia mundial y de los hambres que tienen la responsabilidad de los destinos de las naciones, nos daremos por satisfechos.*»

És una voluntat nacional, res de política de partit, sinó de denúncia internacional i l'obra es trameta a cancelleries, personalitats, institucions internacionals amb el suport inapreciable dels exiliats que malden per fer conèixer la injustícia del govern espanyol vers els drets dels seus ciutadans catalans. N'és un bon eco el *Diario de Lima*, que reproduïx escrit de Casals i l'ambaixada s'afanya a fer-ho conèixer a Madrid com fan amb les activitats d'impacte dels exiliats.

2018

Biografia a càrrec de Jordi Galí, publicada per la Fundació J. Irla.

Pere Cerezo

Exiliat a l'Argentina, defensor de la causa catalana

Nasqué i morí a l'Argentina per avatars de la vida (Mendoza, 1890 –Buenos Aires, 1977) però visqué a Catalunya i es sentí sempre català. De l'Argentina, la seva família riojana torna i el 1896 arrela a Girona. Pere Cerezo i Hernàez estudià a Barcelona com a comptador mercantil i s'implicà en la política catalanista. Professionalment obrí un despatx, a la rambla gironina, com a pèrit mercantil després d'una etapa d'agent d'assegurances, apoderat de banca, viatjant arreu l'Estat com a representant, etc. La seva família, extensa, cinc fills de dos matrimonis atès que es tornà a casar en enviuar arran el naixement del tercer fill.

Políticament fou regidor a l'Ajuntament de Girona, el 1915, i la seva labor tingué el reconeixement de ser president del Centre d'Unió Republicana tornant-se a presentar a eleccions el 1917 obtenint, ara sí, l'acta de regidor fins el 1922. Amb la República tornaren les eleccions i fou novament regidor l'abril del 1931 essent el líder dels republicans gironins i obtenint una tinença d'alcaldia segons llegim al web Memòria d'Esquerra i a la biografia de Jordi Galí, ambdues aportacions consultables a la pàgina web de la Fundació Irla, que facilita informació d'un molt bon estol de líders i personalitats d'aquest partit. Arran el primer congrés d'ERC fou escollit membre del Comitè Executiu i després serà

escollit diputat d'ERC al Parlament de Catalunya. Tornarà a l'activitat pública gironina essent delegat de Treball de la Generalitat a Girona.

Per la vinculació amb els Fets d'Octubre de 1934, fou condemnat a 12 anys de presó essent alliberat el febrer de 1936. A la guerra civil segueix essent líder dels republicans gironins i serà el gener de 1937 president del Centre d'Unió Republicana. El juny serà elegit alcalde de Girona fins el 25 de gener de 1939, que marxa a l'exili a França, a Montpeller, amb l'esposa i les filles petites. Gràcies a la doble nacionalitat obté el passaport argentí i podrà embarcar a Marsella el 15 de gener de 1941 rumb a Buenos Aires en un accidentat viatge on no podrà arribar fins el 29 d'octubre, després de pauses a Dakar, Casablanca i Nova York.

Al país on va néixer treballarà com a comptable i gestor d'assegurances. Es va implicar molt en el Casal de Catalunya del que en serà president del 1955 al 1958. Una de les seves primeres activitats fou l'edició del *Llibre blanco de Cataluña* i altres activitats com que la capital argentina pogués acollir els Jocs Florals de la Llengua Catalana a l'exili essent al capdavant de la Comissió Organitzadora. Per la seva labor difonent la realitat i la cultura catalana rebé l'homenatge de l'entitat el maig de 1961.

Un fragment

Pau Casals denuncia el franquisme per genocida

Hem escollit de la introducció el pòrtic de Pau Casals, representatiu de la munió de textos que hi figuren. Obre el llibre a pàgina sencera amb el facsímil del text en català, i així es reproduïx, que envia l'agost del 1955 des de Prada, tot just escollit Cerezo president del Casal. A la pàgina següent traducció al castellà, anglès i francès. També un fragment de l'editorial de presentació.

«Trobo excel·lent la idea de publicar un *Llibre Blanc de Catalunya* i de fer-lo conèixer a l'opinió internacional perquè s'enterin de quina és en l'actualitat la veritable situació de la nostra terra. Sobretot l'ONU i els seus

principals organismes, especialment la UNESCO, no haurien de seguir ignorant que a l'Europa occidental hi ha un poble al qual se li neguen els seus drets més elementals, com són el conreu de la seva llengua i de la seva cultura multiseccular. La persecució que

el règim franquista infligeix a Catalunya des de fa setze anys hauria de revoltar totes les consciències liberals del món. I cal que aquestes consciències sàpiguen que si romanen indiferents, el seu silenci esdevé una complicitat. La Llibertat, com la Pau, també

és indivisible.

(...)

Hemos buscado la colaboración de las personalidades más destacadas en el arte y las ciencias dentro de la actual cultura catalana. Mas esta lista de expatriados no es sino una pequeña expresión de una amplia actividad cultural que sobrevive a pesar del desgajamiento geográfico. Quiere ello decir concretamente que Catalunya no es hoy respirable para los catalanes que cultivan las artes, las ciencias y las letras. El testimonio de tal afirmación lo hallará el lector en la presencia de tantos intelectuales catalanes en todas las naciones de América y de Europa y en la memoria de otros muchos hombres eminentes que han debido morir lejos de su tierra.

Si es verdad que ello lleva implícita una acusación para quienes impiden intempestivamente el desarrollo cultural, social, económico y político del pueblo catalán, no lo es menos que en toda sociedad civilizada el ser humano tiene pleno derecho a desarrollar sus

talentos y capacidades hasta el límite máximo. Y es este derecho el que reclama nuestro pueblo. Nos hacemos intérpretes de un sentimiento de justicia vivo y arraigado en el alma catalana. Muchos capítulos de este libro han sido escritos antes de que España fuera admitida en el seno de las Naciones Unidas. Quizás ahora tenga mayor actualidad y su publicación sea más justificada toda vez que las Naciones Unidas no pueden de ningún modo desinteresarse de los hechos y de los problemas planteados. A ella nos dirigimos porque no participamos de la indiferencia de aquellos que consideran irreparable la disociación entre los principios y las realidades. Y porque confiamos en que el juicio de la Historia será en definitiva más justo que el adulterado criterio de los espectadores influidos por el interés o por el apasionamiento político. Invitamos a la lectura y a la serena meditación de estas páginas a todos aquellos que comulgan en, el sincero deseo de llegar a una integración armónica de todos los pueblos en la comunidad democrática mundial.

